

نقش حیاتی قیمت‌ها

ژانل بوردو، مترجم: محسن رنجبر

کاشت کدو تنبل آنقدر با ارزش است که باید پیشنهادی بالاتر از هر کار بر احتمالی دیگر زمین ارائه نمایند کافی باشد.

به همین نحو اگر مصرف‌کننده‌ها در آینده ارزش بیشتری برای کدو تنبل قائل شوند یا مثلاً قرص استثنایی و جدیدی ابداع شود که داروی همه دردها باشد و تقاضای افراد برای خدمات پزشکی را به میزان قابل ملاحظه‌ای کاهش دهد، ممکن است کشاورزانی که به کشت این محصول می‌پردازند به این نتیجه برسند که خرید زمین، تخریب ساختمان پزشکی و کاشت کدو تنبل به صرفه خواهد بود.

هیچ یک از نکات مربوط به قیمت‌های بازار مستلزم آن نیست که این قیمت‌ها «درست» باشند، یعنی نیازی نیست که همان قیمت‌هایی باشد که در تعادل عمومی رقابتی پدید خواهند آمد. آنچه برای حصول بهترین نتایج ممکن اقتصادی لازم است، آن است که قیمت‌های موجود، انگیزه‌ها و اطلاعات کافی و قابل اتکا را برای تولیدکننده‌ها و مصرف‌کننده‌ها فراهم آورد و در هماهنگ ساختن اقداماتشان (استفاده از منابع به شیوه‌هایی که در قیاس با تمامی روش‌های ممکن دیگری که در حال حاضر در قلم و انسانی امکان‌پذیر است، برای هر دو طرف نافع باشند) به آنها کمک کنند.

اشباهاتی رخ خواهد داد و تغییراتی صورت خواهد پذیرفت که مرتباً از میزان مطلوبیت برخی موارد استفاده از منابع در مقایسه با دیگر موارد کاربرد آنها خواهد کاست.

مصرف‌کننده‌ها و تولیدکننده‌ها به طور دائمی با تعدیل و تغییر تصمیمات خود به این اطلاعات واکنش نشان می‌دهند. در نتیجه قیمت‌ها تغییر خواهند کرد. هر یک از این تغییرات باعث بهبود استفاده از منابع خواهد شد. این قبیل تغییرات محلی و غیرمتمرکز که استفاده از منابع را بهبود می‌بخشد، بهترین چیزی هستند که انسان می‌تواند به دست آورد. مقایسه این فرآیند یبوسته تعدیل در بازار، سازش متقابل و بهبود کاربرد منابع با یک حالت تعادل نظری «کامل» تنها اسباب سوءبرداشت را فراهم می‌آورد. اینکه بازارهای واقعی به تمامی منافع قابل تصور دست نمی‌یابند و همه آثار و نشانه‌های بی‌توجهی انسان را از میان می‌برند، به کلی نامربوط است، چرا که هیچ نهاد واقعی نمی‌تواند به چنین نتایج ناممکن دست پیدا کند.

البته برای آنکه این فرآیند بتواند عمل کند، باید قیمت‌ها بازگو کننده هزینه‌ها و فواید مربوطه باشند. اگر افراد هزینه‌های قابل توجه اقدامات خود را به حساب نیاورند، به روش‌های نامناسبی عمل خواهند کرد یا فعالیت‌های خاص را بیش از حد انجام خواهند داد (در صورتی که این اثراتی که از نظر دورمانده‌اند، هزینه‌هایی باشند که بر گروه‌هایی سوم تحمیل می‌گردند) یا خیلی کم به آن خواهند پرداخت (در صورتی که این اثرات معقول مانده منافعی باشند که گروه‌های ثالث از آنها بهره‌مند می‌شوند). وجود خوب سازماندهی شده اثرات جانبی - حداقل در تئوری - شرایطی را به وجود می‌آورد که می‌تواند توسط نظارت، مالیات یا حمایت‌های اعمال شده از سوی دولت برطرف شوند.

با این حال یکی از روش‌های مداخله دولت یعنی کنترل قیمت‌ها حتی در مواجهه با اثرات جانبی قابل ملاحظه نیز همچنان مورد سوءظن قرار می‌گیرد. هرگونه سقف یا کف قیمتی که به شکل آگاهانه توسط دولت تحمیل گردد، یا از ظهور قیمت‌های بهتر جلوگیری خواهد کرد یا اگر اثرات جانبی قابل ملاحظه بازار را تحت تاثیر خود قرار داده باشند، مشکلاتی که می‌توان آنها را تنها با تغییر شرایط تقاضا یا عرضه حل کرد پنهان می‌سازد (به عنوان مثال رجوع کنید به کنترل اجاره بها).

تا به حال مهمترین شیوه برای کسب اطمینان از آنکه تیروهای عرضه و تقاضا به قیمت‌هایی منجر می‌شوند که هماهنگی سودمند و مفید طرح‌های اقتصادی را به بار خواهند آورد، این بوده است که مالکیت را خصوصی، بخش‌پذیر و قابل انتقال نگاه داریم، نتیجه عملی این روند مداوم تصمیمات غیرمتمرکز در باب استفاده از منابع که با قیمت‌های واقعی بازار هدایت شوند، اقتصادی تجاری یا بهر موری بسیار زیاد و رفاه برای تقریباً تمامی انسانی‌هایی خواهد بود که آن را درک کرده باشند. /

اقتصاددان‌های جدید در تعیین دلایل نظری شکست احتمالی بازارها بسیار موفق عمل کرده‌اند. اگر چه ممکن است این نظریه‌ها دیدگاه‌های خام و غیراقتصادی را درباره بازار تعدیل نمایند، اما باید به این نکته اشاره کرد که بازارها عملاً کارکردی بسیار خوب دارند. در واقع بازارها آن قدر حساب شده و بی‌سر و صدا عمل می‌کنند که موفقیت آنها در اغلب موارد توجه کسی را به خود جلب نمی‌کند.

قیمت‌های بازار از جایگاهی اساسی برخوردارند، زیرا اطلاعات مربوط به ارزش کاربردهای جایگزین بخش‌های مختلف دارایی را به عینی‌ترین شکل ممکن خلاصه می‌نمایند. تقریباً تمامی اجزای دارایی را می‌توان به گونه‌ای متفاوت به کار گرفت. مثلاً یک قطعه زمین را می‌توان برای کاشت کدو تنبل، ساخت رستوران، مجموعه مطب پزشکان و بسیاری از موارد دیگر مورد استفاده قرار داد.

اگر قرار باشد به جای استفاده بیهوده از این قطعه زمین آن را به شکلی سودآور مورد استفاده قرار دهیم، افرادی که مسوولیت اتخاذ تصمیم در رابطه با چگونگی به کارگیری آن را برعهده دارند باید بتوانند ارزش احتمالی هر یک از جایگزین‌های ممکن را تعیین نمایند.

انجام این گونه محاسبات به اطلاعات قابل اتکا نیاز دارد. قیمت‌های بازار منبعی بسیار فشرده و قابل اتکا از این قبیل اطلاعات هستند.

پیشنهادهای ارائه شده از سوی خریدارها یا اجاره‌کننده‌های احتمالی برای این زمین با ارزیابی مالک فعلی درباره ارزشی که این زمین برای او دارد با یکدیگر ترکیب شده و قیمت زمین را به وجود می‌آورند. هر خریدار بالقوه ارزشی را برای زمین تعیین می‌کند که حداقل برابر است با پیشنهادی که برای آن ارائه خواهد نمود. هر چه فرآیند پیشنهاد قیمت شدیدتر و پرتوستر باشد، احتمال آن که هر قیمت پیشنهاد شده نمایانگر حداقل ارزش زمین از دید پیشنهاددهنده‌ها باشد بالاتر خواهد رفت. البته قیمت بازار کالاها و خدماتی که بتوان با این زمین به تولید رساند، منبع اطلاعاتی بسیار مهمی است که استفاده‌کنندگان بالقوه آن برای تعیین مقدار پیشنهاد خود مورد استفاده قرار خواهند داد. اگر مالک فعلی زمین نتواند به نحوی از آن استفاده کند که ارزشی که می‌تواند با فروش آن به دست آورد را برایش تضمین نماید، این قطعه زمین را به خریداران که بالاترین قیمت را پیشنهاد کند خواهد فروخت. در صورتی که یک شرکت ساختمانی تجاری زمین مورد اشاره را به عنوان مکانی برای ساخت مطب پزشکان خریداری نماید، بدان خاطر است که این خریدار مشاهده می‌کند که اجاره‌هایی که در حال حاضر توسط پزشک‌ها بابت فضای مطب پرداخت شود، به اندازه کافی زیاد است که بتواند خرید زمین، ایجاد ساختمان و خرید و تجمیع تمامی نهادهای دیگری که برای ایجاد مکانی جهت مطب پزشک‌ها مورد نیاز باشد را توجیه نماید.

اینکه شرکت مورد اشاره پیشنهاد بالاتری را در قیاس با صاحبان رستوران، کشاورزانی که کدو تنبل می‌کارند و تمامی کاربران احتمالی دیگر ارائه می‌کند، نشانگر آن است که بهترین استفاده در حال حاضر از این قطعه خاص از زمین (یا حداقل بهترین مورد استفاده آن در دنیای ذاتاً نامطمئن کنونی) به کارگیری آن به عنوان مکان ساخت مطب پزشکان است. قیمت‌های موجود و واقعی شرکت مزبور را به اتخاذ این تصمیم هدایت کرده و دیگران را از ارائه پیشنهادهایی بالاتر از آنچه این زمین احتمالاً برای آنها با ارزش خواهد بود، برحذر می‌دارد.

اگر مصرف‌کننده‌ها ارزشی به اندازه کافی بیشتر برای کدو تنبل قائل می‌شدند، قیمت این محصول کشاورزی در بازار به اندازه‌ای بالا می‌رفت که برای آگاه کردن کشاورزان از اینکه